KURJER WARSZAWSKI

D. 20. Lipca. — Rok 1836. Środa. № 190. Jutro, S. Praxeda.

O Szlachectwie, w Królestwie Polskiem PRAWO.

ROZDZIAŁ I. *O Nabywaniu praw Szlacheckiego stanu, tudzież o iego przechodzeniu i dowodach.* Art. 1. Szlachectwo iest dziedziczne albo osobiste. Oddział Iszy. *O nabywaniu Szlachectwa dziedzicznego.* Art: 2. Szlachectwo dziedziczne nabywa się: 1) przez służbę wojskową i cywilną. 2) W skutek otrzymania orderu Rossyjskiego Cesarsko-Królewskiego, przez osoby w służbie zostaiące. 3) Przez łaskę szczególną Monarchy. I. *O nabywaniu Szlachectwa przez służbę.* Art: 3. Przez służbę wojskową nabywa szlachectwa dziedzicznego każdy mieszkaniec Królestwa Polskiego, który obecnie służy lub na przyszłość służyć będzie jako Officer w wojsku Cesarskiem. Art: 4. Przez służbę cywilną nabywaią szlachectwa dziedzicznego wszyscy, którzy obecnie sprawuią lub nadal sprawować będą w skutek nominacji, urząd VI albo wyższej klassy podług ogólnej klassyfikacji Urzędników Cywilnych Królestwa. Art: 5. Urzędnicy powołani na posady przez Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego od d. 4/16 Wrześ: 1831 r. uważaią się za posiadaiących nominacje, ieżeli nie byli następnie oddaleni ze służby lub od niej uwolnieni. 2.) *O nabywaniu Szlachectwa w skutek otrzymania orderu.* Art: 6. W Skutek otrzymania Rossyjskiego Cesarsko-Królewskiego orderu, nabywaią Szlachectwa dziedzicznego. 1) Duchowni Grecko-Rossyjscy, Grecko-Uniccy i Wyznań Ewanielickich. Duchowieństwo Rzymsko-Katolickie w skutek otrzymania Rossyjskiego orderu używa osobiście wszelkich praw i przywileiów tegoż szlachectwa. 2) Wszystkie osoby zostaiące w służbie wojskowej lub cywilnej. Art: 7. Mieszkańcy Królestwa Polskiego ozdobieni orderem Sgo Włodzimierza, Białego Orła i S. Anny od dnia 21 Kwiet: /3 Maia 1815 r., Cesarsko Królewskim orderem S. Stanisława 1ej klassy od tegoż dnia i roku, orderem S. Stanisława dalszych klass od dnia 17/29 Listop: 1831 r. maią prawo prosić o nadanie im szlachectwa dziedzicznego. Podania ich zaniesione będą do Namiestnika Królestwa w terminie tym końcem zakreślonym, a mianowicie przez osoby przebywaiące w Królestwie Polskiem lub w Rossji w ciągu roku, przez osoby zaś przebywaiące za granicą z dozwolenia Rządu, w ciągu 2ch lat od ogłoszenia niniejszego prawa. Art. 8. Szlachta dziedziczna Rossyjska, i W. Xtwa Finlandzkiego używa i w Królestwie przywileiów tamecznej szlachty dziedzicznej. Oddział II. *O nabywaniu Szlachectwa osobistego.* Art: 9. Szlachectwo osobiste nabywa się: 1) przez otrzymanie officerskiego stopnia przy uwolnieniu ze służby wojskowej; 2) przez służbę nie szlachcica w urzędowaniu cywilnem, poczynaiąc od Xej klassy podług ogólnej klassyfikacji Urzędników cyw: Król: Polskiego. 3) W skutek otrzymania orderu Rossyjskiego, przez osobę nie zostaiącą w służbie, ani też będącą szlacheckiego stanu. 4) Przez szczególną łaskę Monarchy. Art: 10. Szlachta osobista Rossyjska, używa także i w Królestwie Polskiem praw onej służących. Oddział III. *O przechodzeniu i udzielaniu się Szlachectwa.* Ar: 11. Szlachectwo dziedziczne przechodzi i udziela się: 1) przez urodzenie, 2) przez małżeństwo. Szlachectwo osobiste udziela się tylko przez małżeństwo. A. *Przez urodzenie.* Art: 12. Przez urodzenie, szlachectwo dziedziczne przechodzi na wszystkie dzieci prawe i potomstwo ich oboiej płci: 1) Od osób, które przed ogłoszeniem niniejszego prawa były stanu szlacheckiego; 2) od osób, które nabyły szlachectwa po ogłoszeniu niniejszego prawa. Art: 13. Szlachectwo dziedziczne nabyte przez służbę wojskową i cywilną, iakoteż w skutek otrzymania orderu Rossyjskiego Cesarsko-Królewskiego, przechodzi od tego, który ie pierwszy nabył na wszystkie iego dzieci i ich potomstwo, nie wyłączaiąc dzieci poprzednio urodzonych. Szlachectwo nadane przez szczególną łaskę Monarchy przechodzi tylko na potomstwo urodzone po dniu nadania onego uszlachconemu, ieżeli przy nadaniu nie zostało rozciągnięte do dzieci przed uszlachetnieniem zrodzonych. B. *Przez małżeństwo.* Art: 14. Każdy Szlachcic udziela swej żonie szlachectwo, bez względu na iej pochodzenie lub poprzednie małżeństwo. Ar: 15. Córka Szlachcica dziedzicznego, wstępuiąca w związek małżeński z nieszlachcicem, zachowuie stan swój, lecz go nie udziela ani mężowi ani dzieciom. Toż samo rozumie się o wdowie szlachcica wstępuiącej w związek małżeński z nieszlachcicem, iakiegokolwiekby ona była pochodzenia. Oddział IV. *O dowodach szlacheckiego stanu.* 1) *O dowodach szlachectwa nabytego po ogłoszeniu niniejszego prawa.* Art: 16.

Dowodami nabytego szlachectwa po ogłoszeniu niniejszego prawa są: 1) Wydane na szlachectwo Akta i Dyplomata. 2) Patenty na stopnie officerskie i stany służby wojskowej w formie przepisanej sporządzone. 3) Nominacje na Urzędy cywilne i stany służby cywilnej należycie poświadczone. 4) Reskrypta Najwyższe, tudzież patenta Kapituły Rossyjskich Cesarsko-Królewskich orderów na otrzymane ordery, a w braku tych dowodów, poświadczenia Kapituły. 5) Postanowienia Najwyższe nadaiące szlachectwo bądź dziedziczne, bądź osobiste. 2. *O dowodach Szlachectwa nabytego przed ogłoszeniem niniejszego prawa.* Artykuł 17. Dowodami szlachectwa nabytego przed ogłoszeniem niniejszego prawa są: 1) Dyplomata panuiących lub konstytucje sejmów szlachectwo albo herb nadaiące: *a*) że osoba która dowodzi szlachectwa, albo iej przodkowie posiadali tytuł Xięcia, Hrabiego lub Barona. *b*) Że osoba która dowodzi szlachectwa, iej ojciec, dziad lub pradziad, byli przed rokiem 1795, Dygnitarzami koronnymi, Członkami Senatu, albo Izby Poselskiej; że sprawowali poselstwo przy zagranicznych dworach. *c*) Że osoba która dowodzi szlachectwa, iej ojciec, dziad lub pradziad, byli ozdobieni orderem Orła białego lub Sgo Stanisława 1 klas: od dnia 2/14 Września 1829 r. *d*) Że sam dowodzący, iego ojciec, dziad lub pradziad przed r. 1775 posiadali całe wsie z zupełnem prawem własności. (*e* Że osoby dowodzące szlachectwa otrzymały stopień Officera polskiego, poczynaiąc od Kapitana i że w r. 1815 lub później weszły w skład b. wojsk Królestwa Polskiego a następnie nie miały udziału w ostatnim rokoszu. Art: 18. Dyplomata panuiących i konstytucje sejmów mogą być przedstawiane. *a*) W oryginale lub kopjach wyiętych z aktów znajduiących się w dawnych metrykach koronnej i litewskiej. Kopje powyższe powinny być stwierdzone i poświadczone: co do aktów wyiętych z dawnej metryki koronnej, w Kommissji Rządowej Sprawiedliwości, a co do aktów z dawnej metryki litewskiej w 1szym wydziale 3go Departamentu Rządzącego Senatu. W tym ostatnim przypadku świadectwo okazanem będzie w Sekretarjacie Stanu Król: Pol:. *b*) W kopjach lub wypisach z aktów umieszczonych w zbiorze praw zwanym Volumina-Legum, tudzież w Dzienniku Praw Xstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego. Art: 19. Tytuły honorowe Xiążęcia, Hrabiego lub Barona, będą przyięte za dowód szlachectwa w tedy, ieżeli prawo do posiadania onych rozpoznane zostały w swoim czasie przez były Senat Król: Pol:, a następnie osoby, którym też prawa służą, zamieszczone były w r. 1824 na liście Najwyżej zatwierdzonej; lub ieżeli tytuły powyższe nadane są postanowieniami Cesarzy Rossyjskich, Królów Polskich. Art: 20. Dowodem posiadania Dygnitarstwa albo sprawowania urzędu iest akt nominacji, a w niedostatku onego, inne dokumenta z których bezpośrednio wypływa, że osoba w rzeczy samej posiadała Dygnitarstwo albo sprawowała takowy Urząd. Art: 21. Otrzymanie orderu Orła białego lub orderu Swiętego Stanisława udowodnione będzie okazaniem oryginalnego patentu na tenże order, albo świadectwem z dawnych metryk koronnej i litewskiej, z aktów Sekretarjatu Stanu Królestwa Polskiego, lub z Kapituły Rossyjskich Cesarsko-Królewskich orderów. Artykuł 22. Posiadanie zupełnem prawem własności całych Wsi, udowodnione będzie wyciągami z aktów metryk dawnych koronnej i litewskiej, lub z archiwów Województw obecnie Królestwo Polskie składaiących. Wyciągi z dawnych metryk Koronnej i Litewskiej powinny być poświadczone w sposobie artykułem 18 oznaczonym; wyjęte zaś z archiwów wojewódzkich, powinny być poświadczone w Kommissji Rządowej Sprawiedliwości. Art. 23. Dowodem posiadania polskich officerskich stopni będą patenty na też stopnie: Należenie zaś od roku 1815 do składu byłych wojsk Polskich i niemianie udziału w ostatnim rokoszu, udowodnione będzie świadectwem Zarządzającego Wydziałami po byłej Kommissji Rządowej Wojny pozostałemi. Art. 24. Zapisanie w księgach obywatelskich szlachty po Województwach, samo przez się nie stanowi dowodu szlacheckiego stanu, ieżeli nie będzie stwierdzone aktami wyżej opisanemi. Art. 25. Osoby, które same albo których przodkowie nie byli zapisani w księgach obywatelskich szlachty po Województwach, powinny, oprócz udowodnienia szlachectwa dokumentami w powyższych artykułach opisanemi, usprawiedliwić zarazem, że się nie znajdowały w żadnym z przypadków, podług obowiązuiących w różnych epokach praw dawnych polskich, pruskich i austryackich, utratę szlachectwa za sobą pociągaiących. Art. 26. Okoliczność, że kto nosi toż samo nazwisko i używa tegoż samego herbu co i inna osoba szlacheckiego stanu, nie stanowi ieszcze dowodu szlachectwa, ieżeli zarazem pochodzenie od niej w prostej linji udowodnionem nie będzie sposobami prawem cywilnem wskazanemi. Ar. 27. Szlachectwo mieszkańców Cesarstwa udowadnia się w Królestwie Polskiem świadectwami Naczelników Guberni i Prowincji stwierdzaiącemi,

że osoby których się też świadectwa dotyczą, uznane są za szlachtę przez Heroldją; szlachectwo zaś mieszkańców W. Xtwa Finlandzkiego udowadnia się świadectwami tamecznego Jenerał-Gubernatora. Rzeczywistość powyższych świadectw powinna być stwierdzona przez Sekretarjat Stanu Królestwa.

ROZDZIAŁ II. *O prawach i przywileiach szlacheckiego stanu.* Oddział I. *O prawach i przywileiach szlacheckiego stanu pod względem zgromadzeń szlacheckich.* Ar. 28. Prawo i przywileie szlachty pod względem zgromadzeń szlacheckich oznaczone będą oddzielną ustawą. Oddział II. *O prawach i przywileiach szlacheckiego stanu każdej osoby w szczególności służących.* I. *O prawach pod względem służby.* Ar. 29. Osobom stanu szlacheckiego zastrzega się na wieczne czasy wolny wstęp do publicznej Rządowej służby bez żadnego przymusu, wyiąwszy gdyby tego zachodziła szczególna potrzeba przez Najwyższą władzę oznaczona. Ar. 30. Szlachcie znajduiącej się w służbie publicznej dozwolonem iest pozostać w niej lub żądać uwolnienia według przepisów w tej mierze obowiązuiących. Ar. 31. Szlachta w służbie wojskowej zostaiąca, używa szczególnych przywileiów opisanych w zbiorze praw wojskowych. Ar. 32. Dzieci szlachcica dziedzicznego używaią wszelkich praw i przywileiów swego stanu chociażby same nigdy nie służyły. Ar. 33. Synowie osobistej szlachty zajmuiącej posady VII i VIII klassy podług ogólnej klassyfikacji urzędów cywilnych, wchodząc z zaciągu w służbę wojskową będą przyjmowani na prawach Rossyjskiej szlachty, lecz powinni służyć nie mniej iak lat 10. Art. 34. Synowie osobistej szlachty zajmuiącej posady IX i X klassy podług ogólnej klassyfikacji, wchodząc z zaciągu w służbę wojskową, używaią praw wstępuiących w też służbę z ochoty. Ar. 35. Szlachta ma prawo nosić mundury tego Województwa w którem iest zapisana. II. *O prawach pod względem sądownictwa i spraw kryminalnych.* Ar. 36. Wyrok sądowy na mocy którego szlachcic za przestępstwo skazanym iest na utratę szlachectwa, nie może być wykonany bez potwierdzenia Cesarza i Króla. Ar. 37. Szlachcic nie uiega żadnej cielesnej karze i w ciągu postępowania kryminalnego nie może być okuty w kajdany. Ar. 38. Wojskowi niższych stopni szlacheckiego stanu zachowaią prawa tegoż stanu i w przypadku gdyby z powodu przestępstw zostawali pod sądem. W karaniu porządkowem postępować z niemi należy podług przepisów postanowionych o karaniu officerów. III. *O prawach pod względem maiątku.* Ar. 39. Szlachcie zachowuie się prawo zakładania nowych miasteczek z dopełnieniem oddzielnych w tej mierze przepisów. IV. *O prawach pod względem podatków i powinności publicznych.* Ar. 40. Szlachta wolną iest od wszelkich osobistych podatków. Ar. 41. Po wsiach dom własny szlachcica wolny iest od kwaterunku. Ar. 42. Wszystkie prawa i przywileie w Rozdziale niniejszym wymienione, służą w zupełności każdej osobie która nabyła szlachectwa z mocy niniejszego prawa. Osobista szlachta używa ich osobiście, a dziedziczna z całem potomstwem. Ar. 43. Wszakże szlachta Królestwa Polskiego, której prawa tego stanu służą iedynie w skutek pochodzenia od wstępnych posiadaiących szlachectwo przed ogłoszeniem niniejszej ustawy i która udowodni te prawa sposobem niżej opisanym, pozostaie pod względem obowiązku do służby w tem samem położeniu w iakiem się dotąd znajdowała, i w skutek tego nie przestaie podlegać zaciągowi wojskowemu podług praw w Królestwie Polskiem ogólnie obowiązuiących. Ar. 44. Wszelako wchodząc w służbę używa taż szlachta następuiących praw i przywileiów: *a) pod względem służby wojskowej.* 1) Przeciąg służby wojskowej z zaciągu ustanawia się dla niej 10cioletni w miejsce 15toletniego, który iest w ogólności przepisany. 2) W ciągu służby nawet w niższych stopniach wojskowych, wolną iest od cielesnej kary, równie iak szlachta Rossyjska. 3) Przedstawianą będzie na stopnie officerskie wakuiące także za równą ze szlachtą Rossyjskich. 4) W razie posunięcia onej na stopień officerski nabywa z potomstwem wszelkich praw, które są przywiązane do szlachectwa nabytego z mocy ustawy niniejszej. Lecz obowiązaną iest wysłużyć przepisany 10cioletni przeciąg czasu. *b) Pod względem służby cywilnej.* 1) Wchodząc w służbę cywilną na etatową posadę wolną iest od zaciągu wojskowego; wszelako powinna wysłużyć w tej służbie 10cioletni przeciąg czasu. Kto nie dosłuży tej liczby lat, podlega służbie wojskowej na czas pozostały. 2) Zostając w służbie cywilnej otrzymuie nominacje na posady w miarę usposobienia i posuwaną będzie na wyższe stopnie podług przepisów oddzielnem postanowieniem wskazać się maiących. 3) Dostąpiwszy tą koleią urzędu VIII klassy, używa z potomstwem wszelkich praw, które są przywiązane do szlachectwa nabytego z mocy ustawy niniejszej. Wszakże obok tego obowiązaną iest wysłużyć przepisany 10cioletni przeciąg czasu. Ar. 45. Taż szlachta nie zostając nawet w służbie, za otrzy-

maniem orderu Rossyjskiego, uzyskuie z potomstwem prawa i przywileie przyznane szlachectwu nabytemu z mocy ustawy niniejszej. Ar. 46. Szlachta zagraniczna nie używa w Królestwie żadnych przywileiów; wolną iest tylko od kary cielesnej w razie popełnionego przestępstwa.

ROZDZIAŁ III. *O utracie i odzyskaniu praw szlacheckiego stanu.* Ar. 47. Szlachcic nie może inaczej utracić szlachectwa iak w skutek wyroku sądowego za przestępstwo. Ar. 48. Przestępstwa pociągaiące za sobą utratę szlachectwa są te, na które Kodexem karnym postanowiona iest kara śmierci lub kary z utratą czci połączone. Karami takiemi są: *a*) więzienie warowne i ciężkie. *b*) Zamknięcie w domu kary i poprawy. Ar. 49. Wyrok stanowiący utratę szlachectwa, powinien być przedstawiony pod Najwyższe zatwierdzenie. Ar, 50. Szlachectwo raz utracone, również tylko odzyskane być może z mocy Najwyższego postanowienia.

ROZDZIAŁ IV. *O sprawdzaniu dowodów szlachectwa, zapisywaniu szlachty w księgi tym końcem po Woiewództwach ustanowione i o aktach stanu szlacheckiego.* Oddział I. *O sprawdzaniu dowodów szlachectwa.* Ar. 51. Sprawdzanie dowodów szlachectwa pod głównym nadzorem Namiestnika Królestwa włożonem iest: 1) Na ustanawiaiącą się oddzielnie przy Radzie Stanu Królestwa Heroldją. 2) Na Radę Stanu Królestwa. 1. *O Heroldji.* Ar. 52. Heroldja składa się z iednego Wydziału stałego i, w miarę ilości i interessów, z kilku Wydziałów tymczasowych przez Namiestnika Królestwa urządzić się maiących. Ar. 53. Każdy Wydział Heroldji składa się z Prezyduiącego i 3ch Członków wyznaczonych przez Namiestnika Królestwa. Prezyduiący wyznaczonym być winien z pomiędzy Członków Rady Stanu. Ar. 54. Dla odrabiania interessów w Heroldji ustanawia się oddzielna Kancellarja. W pierwszym Wydziale zarządza nią Dyrektor Kancellarji, a w temczasowych, Referendarze Rady Stanu. Dyktor Kancellarji w 1szym Wydziale i Referendarze w temczasowych Wydziałach Heroldji, są Członkami i zarazem Referentami tychże Wydziałów. Liczba innych kancelarji Urzędników oznaczoną będzie etatem zatwierdzonym przez Namiestnika Królestwa. Rada Stanu nie omieszka wydać dla kancellarji należyte przepisy i zarazem wskazać zakres iej działań i odpowiedzialności. Ar. 55. Celem udowodnienia szlachectwa nabytego przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, każdy przebywaiący w Królestwie lub Rossyi, obowiązany iest wprost, lub za pośrednictwem Kommissji Woiewódzkiej złożyć dowody praw swych Heroldji, w ciągu roku od dnia rozpoczęcia przez nią czynności, pod utratą praw tychże. Dla małoletnich przeciąg czasu powyższy zacznie bieżeć od dnia dojścia pełnoletności. Dla osób przebywaiących za granicą z dozwolenia Rządu, zakreśla się przeciąg czasu 2 letni. Ar. 56. Heroldja ograniczy się na ten raz na rozpoznawaniu dowodów szlachectwa. Nie należy do niej wchodzić w rozpoznanie tytułów honorowych służyć mogących stronom. W tym względzie wydanem zostanie oddzielne postanowienie. Art. 57. Wyrzeczenie Heroldji, którem szlachectwo strony interessowanej nie będzie uznane za należycie udowodnione, powinno być do wiadomości tejże strony podane, i uważa się za ostateczne. Powtórne w tej mierze prośby nie maią być przyiętemi, wyiąwszy, gdyby złożone były nowe dowody, do czego zakreśla się dla strony interessowanej dodatkowy 6cio-miesięczny przeciąg czasu, poczynaiący się od dnia podania do iej wiadomości wyrzeczenia Heroldji. Ar. 58. Wszystkich tych, których prawa do szlachectwa uznane będą za nieudowodnione i którym objawione będzie odmówne wyrzeczenie; Heroldja uwiadamia natychmiast Kommissją Rządową Spraw Wewnę: która przedsięweźmie środki, ażeby w księgach ludności po gminach utrzymywanych, też osoby nie były nadal w liczbie szlachty zapisane. Wszelako nie tamuie się przez to stronom prawa przedstawiania do upływu 6cio-miesięcznego przeciągu czasu w arty: 57m oznaczonego nowych na szlachectwo dowodów, ieżeli iakie wynaleźć są w stanie. Lecz ieżeli i przedstawione przy tej powtórnej prośbie nowe dowody uznane będą za niedostateczne, również wrazie zaniedbania przez stronę dodatkową zakreślonego 6 miesięcznego przeciągu czasu, wszelkie dalsze iej poszukiwania na zawsze pozostaną bez skutku. Art: 59. Opinje Heroldji któremi przedstawiane przez proszących dowody szlachectwa uznane zostaną za dostateczne, zapisane będą wraz z przytoczonemi przez nią powodami do protokułu posiedzeń. Opinje takowe przedstawiane będą pod zatwierdzenie Rady Stanu przez Wydział w którym interes był rozpoznawany. Art: 60. Po nastąpionem w Radzie Stanu ostatecznem zatwierdzeniu dowodów szlachectwa i uwiadomieniu o tem Heroldji, 1szy onej wydział udzieli proszącym potrzebne świadectwo za podpisem Prezyduiącego, i Dyrektora Kancellarji. Te tylko świadectwa przyimowane będą przez Władze Rządowe, iako dowód szlacheckiego stanu. Wydaiąc one Heroldja

zarazem uwiadomi o tem Deputacje Szlacheckie Województw, w których księgi szlacheckie podaiący pragnie być zapisanym. Art: 61. Heroldja mocną iest w razie wątpliwości, żądać od przełożonych nad Archiwami dawnemi tak Koronnemi iako też Woiewódzkiemi, oryginału dokumentów składanych w kopji przez osoby dowodzące szlachectwa. Jeżeliby zachodziła trudność w przesłaniu tych dokumentów, Heroldja może wyprawić do rzeczonych Archiwów Urzędników swych dla osobistego sprawdzenia kopji z oryginałami. W razie odkrycia nierzetelności, w skutek takowego sprawdzania, Heroldja donosi bezzwłocznie o tem Wyższej Władzy, celem postąpienia z winnemi podług prawa. Art. 62. Wszelkie prożby podawane do Heroldji i wszelkie przedstawienia Kommissji Woiewódzkich o rozpoznanie dowodów szlachectwa, wnoszone będą do Igo Wydziału. Interesa odrabiaią się częścią w tym Wydziale, częścią rozdzielone będą przez Prezyduiącego w nim w miarę ilości pomiędzy inne Wydziały, a to pod bezpośrednim i głównym nadzorem Namiestnika Królestwa. W wydziałach przedstawiane będą taką koleią, iaką były wniesione. Nie w kolei i przed wszystkiemi rozpoznawane będą w Iszym Wydziale dowody szlachectwa osób do służby woiskowej z zaciągu powołanych, albo pragnących synów swoich pomieścić w korpusie kadetów. Art: 63. Każdy wydział miewać będzie posiedzenia w komplecie 3ch przynajmniej członków. Interesa rozstrzygaią się w nim większością głosów. W razie różnicy zdań i równości głosów, głos Prezyduiącego przeważa. W razie przedłużaiącej się słabości lub nieobecności Prezyduiącego, wyznaczony będzie w iego miejsce przez Namiestnika Króle: inny Członek Rady Stanu. Art. 64. Każdy wydział Heroldji miewać będzie oddzielne posiedzenia przynajmniej 3 razy w tydzień. Art: 65. W miarę ukończenia interesów mogą być rozwiązywane Wydziały tymczasowe Heroldji. Wydział I. pozostanie się wszakże stałą władzą do wszelkich interesów ze szlachectwem związek maiących, oprócz sprawdzania dowodów szlachectwa, Wydział Iszy Heroldji zajmuie się: 1) Wydawaniem świadectw na zatwierdzone dowody szlachectwa (art: 60). 2) Sporządzeniem dyplomatów na szlachectwo. 3) Utrzymywaniem księgi szlachty całego Królestwa. 4) Ułożeniem Herbarza. i nakoniec, 5) Kontrolowaniem składanych iej perjodycznie przez Deputacje szlacheckie wykazów osób wniesionych w Księgi Szlachty. 2. *O czynnościach Rady Stanu w przedmiocie szlachectwa.* Art: 66. Rada Stanu na ogólnem zgromadzeniu ostatecznie rozstrzyga interesa ściągaiące się do udowodnienia szlachectwa; po rozważeniu poprzedniem opinji Heroldji, stosownie do art: 59, Art: 67. Interesa szlacheckie przygotowywane będą przez Kancellarją Rady Stanu i następnie przedstawiane przez Sekretarza Stanu. Art: 68. Wyrzeczenia ostateczne Rady Stanu, Heroldji, celem dalszego wykonania. Oddział II *O zapisywaniu Szlachty w ustanowione tym końcem księgi.* Art: 69. Przy każdej Kommissji Woiewódzkiej ustanawia się Deputacja Szlachecka, której obowiązkiem iest wpisywać znajduiącą się w Woiewództwie szlachtę w księgi tym końcem utrzymywane. Art: 70. Deputacje Szlacheckie wpisywać będą w księgi szlachty: 1) Osoby ktdre nabyły praw szlacheckiego stanu w skutek ogłoszenia niniejszej ustawy, na zasadzie okazanych przez nie Aktów, Dyplomatów i Swiadectw z mocy artykułu 16go stanowiących dowód takowego stanu. 2) Osoby które nabyły praw szlacheckiego stanu przed ogłoszeniem niniejszego prawa, na zasadzie świadectwa Heroldji stwierdzaiącego, że złożone przez oneż dowody Rady Stanu przyznała ostatecznie za ważne. Art: 71. Osoby pragnące być wpisanemi w Księgę Szlachty dziedzicznej, iako pochodzące od wstępnych których prawa iuż przyznane zostały przez Radę Stanu, obowiązane są pochodzenie swe w prostej linji od tychże udowodnić sposobem w prawie cywilnem oznaczonym. Art: 72. Deputacje Szlacheckie składaią się: 1) Z Prezesów Kommissji Wdzkich, którzy są zarazem Prezesami Deputacji. 2) Z Prezesów i Prokuratorów Sądów Kryminalnych w tych miastach, w których takowe Sądy znajduią się. 3) Z Prezesów i Prokuratorów Trybunałów Cywilnych. 4) Ze wszystkich Członków Kommissji Wdzkich. 5) Z osób Stanu Szlacheckiego w liczbie wyrownywaiącej ilości Obwodów Wdztwa po iednym z każdego Obwodu, przez Namiestnika Królestwa powołać się maiących. Art: 73. Deputacje Szlacheckie miewać będą posiedzenia w miarę potrzeby i wczasie przez Prezesa oznaczonym. Komplet Deputacji składa się z 5 przynajmniej Członków. Interessa rozstrzygaią się większością głosów. Art: 74. Wrazie przeszkody prawnej niedozwalaiącej Prezesowi Kommissji Wdzkiej przewodniczyć obradom, miejsce iego zastąpi na posiedzeniu Deputacji Członek starszy klassą, a po między równemi co do klassy, członek starszy z nominacji. Art: 75. Członkowie z Obwodów wyznaczani będą na 3 lata, zasiadaią kolejno po 2 przez 6 miesięcy. Art: 76. Sekretarze Jeneralni Kommissij Woiewódzkich lub ich Zastępcy pełnić będą obowiąz-

ki Dyrektorów Kancellarji Deputacji Szlacheckich, i utrzymuią protokuł ich posiedzeń. Art: 77. Deputacje Szlacheckie zostaią co do czynności swych pod zwierzchnictwem Heroldji i wrazie potrzeby zasięgaią iej rozstrzygnienia. Obowiązane są zdawać Heroldji perjodyczne pół roczne raporta o swych czynnościach z wykazami osób zapisanych w Księgę Szlachty. Art: 78. Zażalenia na Deputacje Szlacheckie zanoszone będą do Heroldji, która mocną iest uchylać ich wyrzeczenia i nakazać im zadosyć uczynienie ugruntowanym stron żądaniom. Oddział III. *O Aktach Szlacheckiego stanu.* Art: 79. Akta ściągaiące się do udowodnienia Szlacheckiego stanu są: 1) Dyplomata na szlachectwo. 2) Księgi Szlacheckie. 3) Księgi Jenealogiczne. 4) Herbarz. I. *O Dyplomatach na Szlachectwo.* Art: 80. Dyplomata na Szlachectwo wydawane będą Szlachcie dziedzicznej, która nabyła Szlachectwa po ogłoszeniu niniejszego prawa, na iej żądanie. Art: 81. Podania o Dyplomata zanoszone będą: 1) przez osoby stanu szlacheckiego w służbie cywilnej zostaiące, do tej Kommissji Rządowej lub Władzy naczelnej, od której one zależą. 2) Przez osoby niezostaiące w służbie cywilnej do Kommissji Rządowej Spraw Wewnętrz: Ducho: i Oświe: Publicz:. Art: 82. Do podań o Dyplomata dołączane być winny potrzebne dowody, iako to: nominacje, patenta i zaproiektowany herb, którego podaiący chce używać. Art: 83. Żądany herb nie może być z liczby tych, kto są iuż w posiadaniu innych familji; w razie podobieństwa powinien być widocznemi oznakami od nich rozrożniony. Art: 84. Kommissja Rządowa podaną prośbę o wydanie Dyplomatu prześle Heroldji. Art: 85. Heroldja sprawdzi złożone iej dowody i po sprostowaniu, ieżeli tego zajdzie potrzeba, rysunki herbu sporządzi Dyploma podług formy przez Namiestnika Królestwa ustanowionej; do niej należy przestrzegać aby w rysunku herbu zachowane były prawidła dla Heraldyki. Art. 86. Sporządzone tym sposobem Dyplomata będą przysłane Ministrowi Sekretarzowi Stanu celem poniesienia ich do podpisu Cesarza i Króla. Art: 87. Kiedy Dyplomata utwierdzone iuż będą Najwyższym podpisem, Minister Sekretarz Stanu, po zakontrasygnowaniu ich i zaopatrzeniu pieczęcią Królestwa Polskiego, zwróci ie Sekretarzowi Stanu przy Radzie Stanu, celem przesłania tej Kommissji Rządowej za pośrednictwem której podana była prośba. II. *O Księgach Szlachty.* Art: 88. Księgi Szlachty utrzymywane są: 1) W Heroldji Szlachty całego Królestwa. 2) W Deputacjach Wojewódzkich, Szlachty każdego Wdztwa. Art: 89 Heroldja układa Księgi Szlachty całego Królestwa na skutek doniesień i rapportów czynionych iej o nominacjach na urzędy, niemniej na skutek składanych iej przez Deputacje Szlacheckie wykazów. Ar. 90. Deputacje szlacheckie układać będą księgi szlachty Woiewódzkiej na żądanie stron interessowanych i za złożeniem dowodów ar. 16 przepisanych. Ar. 91. Szlachta posiadaiąca nieruchomość, powinna być zapisana w tem Woiewództwie, w którem ta nieruchomość iest położoną. Szlachta nieposiadaiąca żadnych nieruchomości, powinna być zapisaną w Woiewództwie, w którem iej przodkowie posiadali nieruchomość, albo w Woiewództwie, w którem się rodziła, lub w którem iest zamieszkałą. Ar. 92. Księgi szlachty utrzymywane tak przez Heroldją iakoteż przez Deputacje szlacheckie, są troiakie. W nich zawieraią się alfabetycznym porządkiem imiona, nazwiska i urzędy: 1) Szlachty, która iuż nie była tego stanu przed ogłoszeniem niniejszego prawa. 3) Szlachty osobistej. III. *O Księgach Jeonologicznych.* Art: 93. Księgi Jeonologiczne utrzymywane będą w każdem Woiewództwie przez Deputacje Szlacheckie. Księgi te wyszczególniać będą nie tylko imie i nazwiko każdego szlachcica, ale nadto imiona i nazwiska iego żony i dzieci, tudzież maiątek nieruchomy, który do nich należy. Art: 94. Osobista Szlachta nie będzie zapisywaną w Księgi Jeonologiczne. Art: 95. Kiedy dowody na szlachectwo ostatecznie będą rozpoznane i potwierdzone, i nazwisko szlachcica zapisane w Księgę Szlachty, członkowie iego familji mogą być na ich żądanie wniesionemi w Księgę Jeonologiczną przy powołaniu się na ostateczne tychże dowodów zatwierdzenie. IV. *O Herbarzu.* Art: 96. Herbarz utrzymywany będzie przez Heroldją, bez różnicy Woiewództwa. Zawierać będzie rysunki i opisanie herbu każdej familji Szlacheckiej z wyiaśnieniem iej pochodzenia. Art: 97. Heroldja użyie do ułożenia Herbarza, Aktów i oryginalnych dokumentów które będzie miała pod ręką, a w razie potrzeby korzystać może ze znanych w Królestwie dzieł heraldycznych. Art: 98. Opisanie herbów i pochodzenie każdej familji szlacheckiej dopełnionem będzie w herbarzu, ile można w krótkości. Każda część Herbarza oprawiona będzie w axamit, i za poprzedniem poświadczeniem każdej stronnicy przez Dyrektora Głównego Prezyduiącego w Komissji Rząd: Sprawiedliwości poniesioną zostanie do podpisu Cesarza i Króla. Części Najwyższym podpisem utwierdzone, ogłoszone będą drukiem, a herby sztychowane. *Rozporządzenie prze-*

chodnie. Art: 99. Z dniem ogłoszenia niniejszego prawa, ustaią wszelkie prawa i rozporządzenia onemu przeciwne, a mianowicie uchylonem zostanie Postanowienie Królewskie z d. 5/17 Czer: 1817 r. o nadawaniu Szlachectwa i o tytułach honorowych. Art: 100. Osoby które na mocy zatwierdzonej przez Namiestnika Królestwa assymilacji Urzędów Cywilnych ze stopniami wojskowemi i zgodnie z postanowieniem Rady Administr: z d. 19 Kwiet:/1 Maia 1832 r. o zaciągu, wstąpiły w służbę wojskową na prawach szlachty, zachowuią też prawa, chociażby według ustawy niniejszej obowiązane były służyć iako wstępuiący z ochoty lub rekruci.

Wczoraj w uroczystość Ś. *Wincentego a Pawło*, Opiekuna ubogich, w Kościele Towarzystwa Dobroczynności, iako w doroczny odpust, Wotywę solenną celebrował JX. *Repliński* Prokurator Dobroczynności, a ieden z Opiekunów aby uświetnić to Nabożeństwo, zaprosił Amatorów i Artystów muzycznych, którzy exekwowali Mszą *Hajdena* in D. minor. — Pozostały Mąż wraz z dziećmi po ś. p. Karolinie z Walenckich *Brandyszewskiej* zmarłej wczoraj, zaprasza krewnych i przyiacioł na exportacją iej zwłok iutro o godzinie 5 z Kaplicy XX. Reformatów na smętarz Powązkowski. — Marcin *Zakrzewski* wyrobnik, lat 50 maiący, z paraliżu płuc, onegdaj nagle życie zakończył. — Balet *Jenjusz różowy* zawsze z zadowoleniem iest przyjmowany, wczoraj po iego ukończeniu przywołane JPani *Turczynowicz* i JPanna *Lideman*. — Kurs wczorajszy: Dukaty hol: nowe zł. 19 gr. od 18 do 20. Listy zast: białe bez kuponu zł. od 98 do 98 gr. 15, wartość kuponu gr. 9. Obligacje udziałowe zł. 405. Obligacje cząst: zł. 480.

Z Petersburga. — Dnia 25 z. m. powstała w okolicach *Witebska* okropna burza, która chociaż szczęściem nie długo trwała, iednak niezmiernie spustoszyła znaczną przestrzeń ziemi. W kilku minutach połamała i wyrwała z korzeniami tysiące drzew, gdzie niegdzie wywracała całe zabudowania, a między temi nawet kościoły murowane, mocne domy mieszkalne i t. p., przytym porwała wiele ludzi i zwierząt domowych i dzikich o kilkaset kroków, gdzie utraciły życie; tamę tej okropnej burzy położył nakoniec grad, którego bryły ważyły przeszło funt, okrył w mgnieniu oka całunem śmiertelnym żyzne niwy nieszczęśliwych włościan. W czasie tego okropnego wypadku ieden z włościan pracował na polu gdy przez wicher został porwany, i w bliską sadzawkę rzucony, w której maiąc iuż tonąć, przez powstaiący na nowo wiatr znowu z wody wzniesiony, na ląd wyrzucony został; przelęknienie i skaleczenie włościanina były powodem że ciężko zachorował, iednak bez niebezpieczeństwa utracenia życia.

Hiszpanja. — W *Willafranka* do 2go b m. *Don Karol* znajdował się ciągle. Dywizja Jenerała Karlistowskiego *Gomeża* po świetnem zwycięztwie pod *Wilakaia*, bez przeszkody udała się w dalszy pochód. Zdaie się że Jenerał *Kastanatla* z powodu ran, zakończy życie. — Cała artyllerja Karlistowska udała się pod *Witorją*, aby rozpocząć ogień przeciw temu miastu, co niezawodnie miało nastąpić 2go lub 3go b. m.; zapewniaią że gdy *Kordowa* prędko nie przyjdzie na pomoc, to miasto wpadnie w ręce Karlistów. — Gazeta dworska Madrycka donosi, że Poseł hiszpański w Sztokolmie *Don Mareno Daoitz* przeznaczył z swego żołdu 500 realów miesięcznie, iako ofiarę patryotyczną przykładaiącą się do zaspokoienia kosztów woiennych; Sekretarz legacyjny przy temże Poselstwie poszedł za iego przykładem, co Królowa potwierdziła, i w Gazecie dworskiej o takowych darach donieść rozkazała.

Francja. — Zamknięcie obu Izb nastąpić miało 11 b. m. — Jenerał *Żakemino* ma zamiar mimo zwykłego zwyczaiu, na ostatniem posiedzeniu tychże Izb podać raport czyli uwagi nad nowym proiektem tyczącym się Gwardji narod. Paryzkiej. — Dnia 9 b. m. po ukończeniu posiedzenia Sądu Parów, miał przybyć z rozkazu Rządu, Kommissarz policji, który oświadczył kilku Redaktorom gazet Paryzkich w imieniu prefekta policji, że gdyby ciż Redaktorowie mo-

wę przez *Aliba* umieścili w swoich pismach, takowe im nie tylko zabrane będą, ale nawet ich rozdanie w Paryżu nie będzie dopuszczonem. Redaktorowie mieli się zebrać i podać prośbę przeciw temu postanowieniu. — Gdy d. 9 b. m. *Alibo* został napowrot zaprowadzony do więzienia, przeczytano wyrok, którego z niewzruszoną spokojnością słuchał, poczem napisał list do swego ojca, który oddał swemu Dozorcy bez zapieczętowania, aby takowy zaraz odesłano; od tego dnia nikogo do osądzonego nie wpuszczono, i nawet iego Obrońca bezskutecznie o to prosił.

SZARADA.

2ga z pierwszą do biegania,
A *trzecie*
W alfabecie,
Wszystkie do mieszkania.
(Zeszła Szarada *Ciżmy.*)

PRZYIECHALI do WARSZAWY.

Załuski Lud: Hra: z Wodyń, Eljaszewicz Kolleski Radca z Petersburga, Bzowski Teo: Dzie: z Dobrowody, Flaskowski Jgn: Dzie: z Głodowa, Brzezicki Buchalter 9 klas: i Żołow Urzęd: 5 klsa: z Łowicza, Górski Józ: Dzie: z Szwarocina, Anczyc Artysta Dramatyczny z Wilna.

DONIESIENIA.

Podpisany maiąc CUKIERNIA przy ulicy Sto Jerskiej, przeniósł takową pod Nr 476 Lit: D. przy ulicy Nowo Senatorskiej, wprost idąc od kolumn Teatru, w domu poprzednio Pani Soder. Uprasza szanownych Gosci, którzy go dotąd zaufaniem swém raczyli zaszczycać, oby i nadal nieodmawiali.
Karól Kestner, Cukiernik.

☞ Znaiący dokładnie fabrykacją Sera Szwajcarskiego, może mieć miejsce pod korzystnemi warunkami, o mil 2 od Warszawy; tamże iest kilka PACHTÓW do wydzierżawienia; bliższa wiadomość przy ulicy Elektoralnej, Nr 760.

Zostawiona przez zapomnienie w którymś handlowym magazynie LASKA czarna hebanowa, z iedwabnym sznurkiem i kutasami, ieśli się znajdzie, uprasza o odesłanie onej do Drukarni Kurjera, za przyzwoitą nagrodą.

W nocy d. 18 na 19 b. m. skradziono mi obok Summy gotówki blisko zł: 10,000, WEXLE na imie moie wystawione; ostrzegam więc aby nikt nie nabywał takich Wexlów bez poprzedniego zapytania się mnie, w innym bowiem razie nie tylko nie będzie miał prawa zażądania należytości, ale do odpowiedzialności reszty kradzieży pociągniętym będzie. *Samuel Bein.*

Zawiaduiący Artylleryjskim garnizonem Alexandryjskiej Cytadelli Sztabs Kapitan Jwanow 2gi, zawiadamia chęć maiących podjęcia się reparacji POWOZEK parkowych sztuk 37, przez publiczną Licytacją, którzy dla przejrzenia warunków i zawarcia Kontraktu zechcą się zgłosić do mnie na dzień 21/9 b. m. i r. w 10ty pawilon w Cytadelli.
Sztabs Kapitan *Jwanow.*

W zeszłą Niedzielę wieczorem, wracaiąc z Marymontu, zostawiono w Dorożcę LASKĘ z gałką zwyczajną; nie przyda się nikomu, a właścicielowi iest przyiemną; za iej oddanie przeznacza się Rubla, przy ulicy Senatorskiej Nr 467, na 1szem piątrze.

☞ W Nowo wymurowanym domu Maiewskiego, przy ulicy Nowolipki, wprost ulicy Przeiazd, na przeciwko Kommissji Rząd: Spraw W. D. i O. P. będą na Sty Michał r. b. ukończone POKOIE na 1em i 2giem piątrze, z Piwnicami, oraz Sklepy na wszelki proceder i od Sgo Michała będą do naięcia; chcący wynaiąć Pokoie lub Sklepy, dowiedzieć się może o cenie lokalu w tymże domu z rana od godziny 8 do 9, po południu od 6 do 7; zaś od godz: 11 do 1ej w domu W. Szmidtner za Żelazną bramą.

BIÓRO SĄDOWO-ADMINISTRACYJNE PRZY ULICY MIODOWEJ i PODWAL POD Nr 489.

Zawiadamia niniejszem kogo to interesować może, iż znajduie się SUMMA 40,000 złp: do wypożyczenia na pierwszą hypotekę domu murowanego w Warszawie. Summa wzmiankowana może być w każdej chwili zaliczona i ulokowana na rok ieden lub najdalej na lat 2, na umiarkowany i godziwy procent.

Jutro u Rogaskiego przy ulicy Długiej Nr 550. SNIADANIE: Gołąbki, Pulardki, Polędwica, Wątróbka, Potrawa, Flaki 2kie, Zupa i Rosoł. KOLACJA: Sznycle, Befszyk, Grzyby, etc.

*** Dziś w Kawiarni pod Frejszycem u Sokołowskiego przy ulicy Trębackiej Nr 640, *Karól Miller* z Familją z 6ciu osób złożoną, da się słyszeć.

*** Dziś przy ulicy Miodowej w domu W. Grabowskiego Nr 495, grać i spiewać będą Panny *Luiza, Paulina* i *Anna Hessen.*

Dziś rano ciepła stopni 10. Wczoraj w południe 14.

TEATR WIELKI. Jutro *Zazdrość.* JPanna *Żaczkowska* po powrocie do Warszawy, przedstawi rolę Pani *Darbert.*